SL

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

MNENJE EVROPSKE CENTRALNE BANKE

z dne 12. junija 2006

na zahtevo slovenskega Ministrstva za finance
o predlogu Zakona o uvedbi eura

(CON/2006/29)

Uvod in pravna podlaga

Evropska centralna banka (ECB) je dne 12. maja 2006 prejela zahtevo slovenskega Ministrstva za finance za mnenje o predlogu Zakona o uvedbi eura (v nadaljevanju: »predlog zakona«).

Pristojnost ECB, da poda mnenje, izhaja iz člena 105(4) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in iz prve in druge alinee člena 2(1) Odločbe Sveta 98/415/ES z dne 29. junija 1998 o posvetovanju nacionalnih organov z Evropsko centralno banko glede osnutkov pravnih predpisov[1], saj se predlog zakona nanaša na valutne zadeve in plačilna sredstva. V skladu s prvim stavkom člena 17.5 Poslovnika Evropske centralne banke je to mnenje sprejel Svet ECB.

1. Namen predloga zakona

Glavna cilja predloga zakona sta olajšati prehod na euro in urediti vprašanja, povezana z uvedbo eura, ki niso vsebovana v upoštevni zakonodaji Skupnosti, t.j. v Uredbi Sveta (ES) št. 1103/97 z dne 17. junija 1997 o nekaterih določbah v zvezi z uvajanjem evra[2], Uredbi Sveta (ES) št. 974/98 z dne 3. maja 1998 o uvedbi eura[3] in Uredbi Sveta (ES) št. 2866/98 z dne 31. decembra 1998 o tečajih zamenjave med eurom in valutami držav članic, ki sprejemajo euro[4].

2. Splošne pripombe

2.1. ECB pozdravlja predlog zakona, saj vsebuje celovit sklop določb glede uvedbe eura, ki bi morale bistveno prispevati k nemotenemu prehodu na euro v Sloveniji. Pobuda slovenske vlade, da zgodaj začne s pripravo na uvedbo eura, bi morala zagotoviti pravočasno izvedbo potrebnih ukrepov.

---

1 UL L 189, 3. 7. 1998, str. 42.

2 UL L 162, 19. 6. 1997, str. 1. Uredba, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 2595/2000 (UL L 300, 29. 11. 2000, str. 1).

3 UL L 139, 11. 5. 1998, str. 1. Uredba, kakor je bila zadnjič spremenjena z Uredbo (ES) št. 2169/2005 (UL L 346, 29. 12. 2005, str. 1).

4 UL L 359, 31. 12. 1998, str. 1. Uredba, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1478/2000 (UL L 167, 7. 7. 2000, str. 1).

2.2. *Ime enotne valute*

V predlogu zakona, ki je bil predložen v mnenje ECB, je uporabljen pravilni zapis[5] imena enotne valute v prvem sklonu ednine in predlog zakona je v tem smislu združljiv s pravom Skupnosti[6]. Poleg tega je organ, ki se posvetuje, v teku postopka posvetovanja obvestil ECB, da bo v predlogu zakona dodan nov člen, ki bo določal, da se z dnem uveljavitve predloga zakona v zakonih in drugih predpisih beseda »evro« v vseh sklonih nadomesti z besedo »euro« v ustreznem sklonu. ECB to novo določbo pozdravlja, saj bo z njo vprašanje pravilnega zapisa imena enotne valute v Sloveniji zadovoljivo rešeno.

2.3. *Čas sprejetja predloga zakona in predpogoji za začetek njegove veljavnosti*

V skladu z 28. členom začne predlog zakona veljati petnajsti dan po objavi, uporabljati pa se začne naslednji dan po objavi odločitve Sveta o odpravi odstopanja po drugem odstavku 122. člena Pogodbe. Spomniti velja, da je Skupnost izključna nosilka pristojnosti v zadevah, povezanih z ekonomsko in monetarno unijo, in da nacionalna zakonodaja nikakor ne sme prejudicirati odločitve Sveta EU glede odprave odstopanja in začetka veljavnosti te odprave. Nekatere določbe predloga zakona, ki vsebujejo natančno določene datume (npr. tretji odstavek 11. člena, morda tudi 16. člen in posredno drugi odstavek 8. člena), predpostavljajo, da bo Slovenija sprejela euro 1. januarja 2007. Vendar pa v praksi to ne bi smelo povzročati težav, saj je organ, ki se posvetuje, obvestil ECB, da bo predlog zakona predložen slovenskemu parlamentu po odpravi odstopanja.

2.4. *Neposredna uporabljivost uredb Skupnosti*

Nekatere določbe predloga zakona ponavljajo ustrezne določbe Uredbe (ES) št. 974/98[7]. V tem kontekstu ECB ugotavlja, da člen 249 Pogodbe določa, da je uredba Skupnosti »zavezujoča […] v celoti in se neposredno uporablja v vseh državah članicah«. Uredbe Skupnosti zato ni treba prenašati v domače pravo držav članic[8]. Če država članica prenese uredbo v nacionalno pravo, se lahko zabriše dejstvo, da gre za določbe prava Skupnosti. Če država članica prenese uredbo v le rahlo drugačni obliki, obstaja poleg tega tudi tveganje, da bo njena vsebina spremenjena[9]. ECB bi glede na zgoraj navedeno predlagala, da se tisti členi v predlogu zakona, ki ponavljajo določbe

---

5 ECB razume, da bosta napačna zapisa v drugem odstavku 21. člena in v prvem odstavku 22. člena predloga zakona popravljena.

6 Glej: mnenje ECB CON/2005/57 z dne 16. decembra 2005 na zahtevo slovenskega Ministrstva za gospodarstvo o določbah predloga Zakona o gospodarskih družbah, ki se nanašajo na redenominacijo zaradi uvedbe eura, mnenje ECB CON/2006/17 z dne 13. marca 2006 na zahtevo slovenskega Ministrstva za finance o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Banki Slovenije ter Konvergenčno poročilo ECB iz maja 2006, poglavje II, oddelek 5 in pododdelek 7.2.

7 3. člen predloga zakona ponavlja člen 2 Uredbe (ES) št. 974/98; prvi odstavek 9. člena, prvi in drugi odstavek 11. člena in prvi odstavek 13. člena predloga zakona ponavljajo člen 14 Uredbe (ES) št. 974/98.

8 Kakor je navedlo Sodišče Evropskih skupnosti v zadevi 34-73 *Fratelli Variola S.p.A.* proti *Amministrazione italiana delle Finanze* [1973] PSES 981: »v skladu z obveznostmi, ki izhajajo iz Pogodbe in so prevzete ob ratifikaciji, so države članice dolžne, da ne ovirajo neposredne uporabljivosti, imanentne uredbam in drugim pravilom prava Skupnosti. Strogo izpolnjevanje te obveznosti je nepogrešljiv pogoj za sočasno in enotno uporabo uredb Skupnosti po vsej Skupnosti«. To stališče je bilo ponovljeno v zadevi 50-76 *Amsterdam Bulb BV* proti *Produktschap voor Siergewassen* [1977] PSES 137.

9 Na primer, tretji odstavek 13. člena predloga zakona je očitno v nasprotju s členom 14 Uredbe (ES) št. 974/98 in bi ga bilo zato treba črtati.

Uredbe (ES) št. 974/98, črtajo ali da se ti členi spremenijo tako, da se le sklicujejo na ustrezne določbe Uredbe (ES) št. 974/98.

3. Opredelitve

3.1. *Tečaj zamenjave*

Opredelitev tečaja zamenjave v 2. členu predloga zakona se sklicuje na Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti, objavljeno v Uradnem listu Republike Slovenije. To opredelitev bi bilo treba spremeniti tako, da bi se sklicevala na Uradni list Evropske unije, saj se le tam objavljeno besedilo Pogodbe šteje za verodostojno.

3.2. *Dan uvedbe eura*

Opredelitev dneva uvedbe eura v 2. členu predloga zakona, ki se sklicuje na drugi odstavek 122. člena Pogodbe, ni popolnoma združljiva s pravom Skupnosti. Drugi odstavek 122. člena Pogodbe je pravna podlaga za odločitev Sveta EU o odpravi odstopanja. Svet EU pa po tej odločitvi in v skladu s petim odstavkom 123. člena Pogodbe sprejme tečaje zamenjave med eurom in valuto zadevne države članice ter določi datum začetka veljavnosti odprave odstopanja. Zato bi bilo treba opredelitev dneva uvedbe eura v 2. členu predloga zakona spremeniti tako, da bi bil dan uvedbe eura opredeljen kot tisti dan, na katerega bi začela veljati odprava odstopanja za Slovenijo, kakor bi Svet EU določil v skladu z drugim odstavkom 122. člena Pogodbe.

3.3. *Metoda od spodaj navzgor*

Metoda od spodaj navzgor je opredeljena v 2. členu predloga zakona kot metoda redenominacije dolga, pri kateri se redenominira vrednost posameznega apoena dolžniškega vrednostnega papirja, in ta opredelitev se delno ponovi v zadnjem stavku prvega odstavka 12. člena predloga zakona. ECB bi zaradi pravne jasnosti svetovala, da se ponavljanje v prvem odstavku 12. člena črta, metoda pa se opredeli bolj podrobno[10] v 2. členu predloga zakona, ki vsebuje opredelitve.

4. Zamenjava gotovine

4.1. Drugi odstavek 4. člena predloga zakona bi bilo morda treba oblikovati bolj natančno. Zdi se, da trenutno obstaja razhajanje med na eni strani obdobjem 14 dni in na drugi strani obdobjem, ki se začne ob 00:00 na dan uvedbe eura in konča ob 24.00 štirinajstega dne po dnevu uvedbe eura, kar bi skupaj pomenilo 15 dni.

4.2. Prvi odstavek 6. člena predloga zakona določa, da z dnem uvedbe eura Banka Slovenije začne jemati iz obtoka bankovce in kovance, ki se glasijo na tolar. Z operativnega vidika bi ECB želela opozoriti na izkušnje pri preteklih primerih zamenjave gotovine, kjer se izkazalo za nadvse

10 Glej tudi *Commission communication of 2 July 1997 on the impact of the introduction of the euro on capital markets (COM (97)337 final)* (Sporočilo Komisije z dne 2. julija 1997 o vplivu uvedbe eura na kapitalske trge).

praktično, če se postopno začne z umikom kovancev že pred dnem uvedbe eura, s čimer se olajša logistični potek umika (zlasti glede na obseg in težo kovancev v obtoku, zahtevana posebna skladišča itd.).

4.3. V skladu z drugim odstavkom 6. člena predloga zakona, lahko Banka Slovenije s podzakonskim aktom predpiše postopke in način zamenjave gotovine. To določbo bi bilo treba spremeniti tako, da bi se izrecno navedlo, da mora biti kakršna koli odločitev Banke Slovenije v tej zvezi skladna z odločitvami organov odločanja ECB.

4.4. Določba 7. člena predloga zakona v povezavi s 24. členom predloga zakona dopušča možnost različnega razumevanja glede zamenjave gotovine na poštah. Predlog zakona v tej zvezi namreč navaja tri različne subjekte: Pošto Slovenije (družba v državni lasti, ki opravlja poštne storitve v Sloveniji), Poštno banko Slovenije (banka v delni lasti Pošte Slovenije, za katero slednja deluje tudi kot pogodbena izvajalka storitev) in pošte (kot lokalne poslovne enote Pošte Slovenije). ECB bi priporočila, da se jasno določi, ali se »pošta« v 24. členu nanaša na lokalne enote Pošte Slovenije ali, če le-te nimajo ločene pravne osebnosti, se z globo za prekršek kaznuje Pošto Slovenije. Ker je tudi Pošta Slovenije le pogodbena izvajalka storitev za Poštno banko Slovenije, bi bilo morda primerno, da bi slednja nosila odgovornost v primeru kršitev. V tem primeru pa je Poštna banka Slovenije v 24. členu predloga zakona že vključena v kategorijo »banke«.

4.5. V zvezi z drugim odstavkom 8. člena predloga zakona bi ECB priporočila, da se bolj jasno določi položaj po 31. decembru 2016, t.j. da Banka Slovenije ne bo več menjala kovancev, ki se glasijo na tolar, in da bodo vse terjatve iz naslova zamenjave do Republike Slovenije zastarale.

5. Stanja na računih in plačilni promet

5.1. ECB bi zaradi pravne jasnosti priporočila, da se izrecno določi, da se »plačilni promet« v 10. členu predloga zakona nanaša le na negotovinska plačila.

5.2. V skladu z 12. členom predloga zakona je treba dolžniške vrednostne papirje državnega proračuna, denominirane v tolarjih, izdane kot nematerializirane vrednostne papirje v skladu s slovensko zakonodajo, redenominirati po metodi od spodaj navzgor, minister, pristojen za finance, pa predpiše način in postopke izvedbe redenominacije posameznih vrst teh dolžniških vrednostnih papirjev. ECB bi predlagala, da se ta določba spremeni tako, da se izrecno določi, da mora biti vsaka takšna redenominacija združljiva s pravom Skupnosti.

5.3. V skladu s prvim odstavkom 14. člena predloga zakona je dolžnik ob plačilu ali predložitvi naloga za plačilo odgovoren za pravilnost preračuna zneskov, ki se glasijo na tolar, v zneske, ki se glasijo na euro, če iz dogovora strank ali predpisa ne izhaja drugače. Iz obrazložitve členov k delovni verziji predloga zakona, ki je bila objavljena v zgodnejši fazi zakonodajnega postopka[11], izhaja, da je namen te določbe jasno določiti, da je dolžnik (in ne banka kot posrednik plačila) tisti, ki bo

11 Dostopna na spletni strani slovenske vlade na naslovu www.gov.si.

odgovoren za pravilnost preračuna tolarskih zneskov v eurske, zlasti v povezavi s položnicami, ki so bile izdane pred 31. decembrom 2006 (ko so tolarji edino zakonito plačilno sredstvo), zapadejo pa v plačilo po uvedbi eura. V izogib slehernemu napačnemu razumevanju pri interpretaciji dosega te določbe, še posebej v luči Priporočila Komisije 98/287/ES z dne 23. aprila 1998 o dvojnem izkazovanju cen in drugih denarnih zneskov[12], ECB predlaga, da se v predlogu zakona izrecno določi, da so razmerja med trgovci na drobno in potrošniki izvzeta iz urejanja po prvem odstavku 14. člena.

6. Obrestne mere, indeksi in tečaji

ECB bi predlagala uskladitev 18. člena predloga zakona s 67. členom Zakona o Banki Slovenije[13]. Za tuje valute, ki so na tečajnici ECB, je Banka Slovenije prej sama določala tečaje, sedaj pa jih bo le objavljala (na podlagi referenčnih tečajev tujih valut, ki jih določa in objavlja ECB). Banka Slovenije pa lahko še vedno določa in objavlja referenčne tečaje za tuje valute, ki niso na tečajnici ECB.

7. Druge določbe o zaokroževanju

7.1. Drugi odstavek 21. člena predloga zakona določa izjemo od pravila zaokroževanja na ne manj kot dve decimalni mesti: pri cenah nižje vrednosti ter blagu in storitvah, ki se prodajajo v velikih količinah, se cene zaokrožijo na ne manj kot štiri decimalna mesta. Zdi se, da trenutno obstaja precejšnja možnost različnih interpretacij tega, kdaj je treba uporabiti zaokroževanje na ne manj kot štiri decimalna mesta, predlog zakona pa daje le nekaj primerov (kot na primer cene električne energije, telefonskega impulza itd.)[14]. Predlog zakona bi moral zaradi pravne varnosti vsebovati bolj natančno opredelitev cen, ki imajo »nižjo vrednost« ter blaga in storitev, ki spadajo v kategorijo tistih, ki se »prodajajo v velikih količinah«. To je še posebej pomembno, ker predlog zakona[15] določa sankcije za kršitev te določbe.

7.2. Prvi odstavek 22. člena predloga zakona določa, da lahko pri dvojnem označevanju cen po Zakonu o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih podjetja označujejo cene na najbližjih 0,05 eura ali na njihov najbližji večkratnik, če se blago in storitve prodajajo prek prodajnih avtomatov ali z drugimi podobnimi načini prodaje in če iz tehničnih razlogov ni mogoče plačevanje na 0,01 in 0,02 eura natančno. ECB razume, da se možnost zaokroževanja iz te določbe: (i) nanaša na dejansko

---

12 UL L 130, 1. 5. 1998, str. 26.

13 Sprejet 19. junija 2002 in zadnjič spremenjen 30. marca 2006; objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 58/02, 85/02 in 39/06.
Prvi odstavek 67. člena Zakona o Banki Slovenije se glasi:
»Z dnem uvedbe eura kot valute Republike Slovenije se prenehata uporabljati 21. in 22. člen tega zakona. Ne glede na prejšnji stavek Banka Slovenije objavlja tečajnico na podlagi referenčnih tečajev tujih valut, ki jih določa in objavlja Evropska centralna banka. Banka Slovenije lahko določa in objavlja tudi tečaje tujih valut, ki niso na tečajnici Evropske centralne banke.«

14 Za interpretacijo Sodišča Evropskih skupnosti glede pravil v zvezi z zaokroževanjem v eurih glej zadevo C-19/03 *Verbraucher-Zentrale Hamburg eV* proti *O2 (Germany) GmbH & Co. OHG* [2003] PSES I-8183.

15 Določba 5. točke prvega odstavka 25. člena predloga zakona.

ceno blaga in storitev, ki se prodajajo izključno z zgoraj navedenimi načini prodaje; (ii) nastopi izključno zaradi tehničnih omejitev takšnih prodajnih avtomatov; in (iii) v nobenem primeru ne sme posegati v pravila zaokroževanja, kot jih določa Uredba Sveta (ES) št. 1103/97.

8. Kazenske določbe

V zvezi s 25. členom predloga zakona bi ECB želela podati naslednjo redakcijsko pripombo. Zdi se, da obstaja razhajanje med kazensko določbo v 5. točki prvega odstavka 25. člena (ki se nanaša na kršitve drugega odstavka 21. člena) in besedilom drugega odstavka 21. člena, kakor tudi med 6. točko prvega odstavka 25. člena in besedilom osnovne določbe (petim odstavkom 21. člena). ECB bi zaradi pravne jasnosti priporočila uskladitev besedila kazenskih določb v 5 in 6 točki prvega odstavka 25. člena predloga zakona z njunima osnovnima določbama.

To mnenje bo objavljeno na spletni strani ECB.

V Frankfurtu na Majni, 12. junija 2006

[podpis]

Predsednik ECB

Jean-Claude TRICHET